

УДК 334.722:645.4

DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/175-14>**Котуранова Т. В.**

кандидат економічних наук,

ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури»

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8438-052X>**Лантух О. В.**

кандидат технічних наук,

ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури»

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8802-5039>**Височенко О. Е.**

магістр,

ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури»

Koturanova Tatiana, Lantukh Olena, Vysochenko Elena

Prydniprovsk State Academia of Civil Engineering and Architecture

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ МЕБЛЕВОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

У статті розглянуто основні характеристики та проблеми, які притаманні меблевій промисловості. Досліджено сучасний стан та тенденції розвитку українського меблевого бізнесу. Проведено аналіз виробництва меблів в Україні за останні роки та виокремлено найбільшу проблему експорту українських меблів. Доведено необхідність впровадження інновацій, що може дати можливість вітчизняним підприємствам забезпечити ефективність виробництва, мінімізацію витрат та підвищення конкурентоспроможності. Незважаючи на наявність наукових праць, присвячених інноваційній діяльності в меблевій промисловості, недостатньо опрацьованими залишаються деякі проблеми, які пов'язані із систематизацією та характеристикою специфічних особливостей інноваційної діяльності у сфері меблевого виробництва, визначенням перспектив та спрямуванням його інноваційного розвитку.

Ключові слова: меблевий бізнес, інновації, власне виробництво, конкурентоспроможність.

PROBLEMS OF DEVELOPMENT AND PROSPECTS OF FURNITURE BUSINESS IN UKRAINE

The article considers the main characteristics and problems inherent in the furniture industry. The current state and trends in the development of the Ukrainian furniture business are studied. The analysis of furniture production in Ukraine for the last years is carried out and the biggest problem of export of the Ukrainian furniture is allocated. The necessity of introducing innovations has been proved, which can enable domestic enterprises to ensure production efficiency, minimize costs and increase competitiveness. Despite the availability of scientific papers on innovation in the furniture industry, some problems remain insufficiently addressed, which are related to the systematization and characterization of specific features of innovation in the furniture industry, identifying prospects and direction of its innovative development. Furniture is one of the most important consumer goods. They play an important role in the organization of life, leisure and work. However, a negative feature of the Ukrainian furniture business is the lack of new technologies – domestic manufacturers use worn-out and energy-consuming equipment, which leads to the loss of part of business productivity. In the conditions of market economy, world tendencies and negative economic changes connected with COVID-19, domestic producers are forced to react both to the increase of competition in the markets and to the rise in prices of raw materials and energy resources. Also, another problem is the limitations in innovative design solutions and professional modeling studios. Manufacturers themselves develop new models of furniture and design, while in other countries; furniture companies involve specialized companies in the design of new products, along with real professionals. As a result, companies that follow the latest technologies and trends in the furniture market and engage in innovation are more competitive. Despite the unfavorable economic situation and declining incomes, furniture production in Ukraine continues to develop. But we must take into account current conditions and global trends that require a more environmentally friendly and innovative approach.

Keywords: furniture business, innovations, own production, competitiveness.

JEL classification: C12, C14, C18

Постановка проблеми. Меблі – це одні з найважливіших товарів народного споживання. Вони відіграють велику роль в організації побуту, відпочинку та праці. Однак негативною рисою меблевого українського бізнесу є відсутність новітніх технологій, адже вітчизняні виробники використовують зношене та енерговитратне обладнання, що приводить до втрати частини продуктивності бізнесу.

В умовах ринкової економіки, світових тенденцій та негативних економічних змін, які пов'язані з

COVID-19, вітчизняні виробники вимушені реагувати як на посилення конкуренції на ринках, так і на подорожчання сировини та енергоресурсів. Ще однією проблемою є обмеженість в інноваційних рішеннях щодо дизайну і професійних моделюючих студій. Виробники власноруч розробляють нові зразки меблів і дизайн, тоді як в інших країнах меблеві підприємства залучають до проектування нових видів продукції спеціалізовані компанії разом зі справжніми професіоналами.

У зв'язку з цим вищий рівень конкурентоспроможності мають підприємства, які слідкують за новітніми технологіями та тенденціями меблевого ринку, займаються впровадженням інновацій.

Незважаючи на несприятливу економічну ситуацію та зниження доходів населення, виробництво меблів в Україні продовжує розвиватися. Однак треба враховувати сучасні умови та світові тренди, котрі потребують більш екологічного та інноваційного підходу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми та перспективи інноваційної діяльності підприємств та їх економічної ефективності досліджували такі відомі науковці, як Ю. Бажал, Н. Гавловська, В. Гринєва, П. Друкер, С. Ілляшенко, О. Орлов, В. Стадник, А. Яковлев, О. Ястремська. Водночас сьогодні виникає об'єктивна необхідність осмислення нових реалій розвитку меблевого бізнесу з урахування новітніх технологій, що обумовило звертання до цієї теми.

Мета статті полягає в аналізі економічних показників меблевого бізнесу в Україні для виявлення проблем, перспектив та шляхів розвитку.

Вклад основного матеріалу. Меблевий бізнес в Україні – це галузь економіки, яка найбільш динамічно розвивається та з кожним роком набирає все більше обертів. Меблі залишаються одним із найбільш затребуваних товарів. У великих містах все більше будуються хмарочоси, таунхауси, комерційні приміщення, які потребують установа меблів.

Меблева індустрія стає ширшою та доступнішою для всіх низок населення. Серед представлених виробників на ринку можливо знайти той товар, котрий необхідно, на будь-який гаманець.

Зростають також внутрішній споживчий ринок, експорт та імпорт готових меблів, меблевих плит і фурнітури. Ринок меблів має перспективу зростання та є ефективним для залучення інвестицій і впровадження новітніх технологій. В Україні є чимало високоякісного металу, що використовується в меблевому виробництві, тому за співвідношенням ціни та якості вітчизняне металеве офісне обладнання може стати однією з основних експортних переваг на світовому ринку. Відносно дешева та висококваліфікована робоча сила – це ще одна реальна конкурентна перевага на глобальному ринку.

Сьогодні на українському ринку представлено близько 5 тисяч виробників меблів. Це великі підприємства з іноземними інвестиціями та невеликі місцеві цехи [1].

Є також ті, хто працює «в тіні», вважаючи за краще не витрачатися на розробки і в кустарних умовах копіюючи популярні моделі великих підприємств.

Меблевий бізнес – це один із небагатьох бізнесів, який відносно зміг зберегти свої позиції під час пандемії. Однак у галузі відбулися ускладнення, котрі привели до підвищення цін.

Якщо сумарно досліджувати виробництво меблів в Україні (табл. 1), то можна побачити, що у 2019 р., за даними Держстату України, кількість меблів у штуках склала 31,2 млн., що у 2,8 разів більше, ніж показник 2015 р. [1].

Також можна помітити, що відбулась так звана зміна тенденції на вид меблів. Якщо у 2015 р. найпопулярнішими були меблі для сидіння, зокрема табурети, стільці, пуфи, то у 2019 р. на перше місце виходять універсальні меблі, такі як шафи-купе, шухляди, гардеробні, підставки, меблі для ванних кімнат. Ця тенденція зберіглася до жовтня 2021 р. Це обумовлено тим, що зараз населення дбає про комфорт власної оселі, того місця, де проводить більшість свого часу.

Незважаючи на те, що через карантинні обмеження зросли ціни на сировину для виробництва, це не заважає підтримувати та стимулювати попит. Зростання цін на сировину для виробництва меблів зумовлене тим, що стало більш проблематично ввозити до України товар з Європи та інших країн. Отже, ці обставини стимулювали вітчизняних виробників налаштувати виробництва на більший обсяг продукції, що випускається.

Також вітчизняні виробники впродовж останніх років оновлювали устаткування, пристосовувались до нових технологій виробництва та застосовували сучасні матеріали. Якість українських меблів помітно зросла, і вони стали більш конкурентоспроможними. Велику увагу почали приділяти додатковим послугам, скороченню термінів доставки готових меблів, впровадженню новітніх матеріалів та технологій виробництва тощо.

Наприклад, у 2019 р. компанія «Swiss Krono» (м. Кам'янка-Бузька, Львівська область), виготовляла ЛДСП в асортименті за тиждень близько 13 тис. м², а вже у вересні 2021 р. вони виготовили за тиждень 15,5 тис. м², що на 20% більше. Також на «гребні хвилі» з пандемією ця компанія почала виробляти нові стільниці, які проходять інноваційну обробку та називаються антибактеріальними. Виробник наголошує на тому, що на ці стільниці «сідає» менше пилу, вони є безпечнішими для здоров'я, ніж звичайні [4].

Таблиця 1

Виробництво меблів в Україні у 2015, 2019–2021 рр. [3]

Різновиди	2015 р.		2019 р.		2020 р.		2021 р. (жовтень)		2020 р. до 2019 р., %
	виробництво, тис. шт.	частка, %	виробництво, тис. шт.	частка, %	виробництво, тис. шт.	частка, %	виробництво, тис. шт.	частка, %	
Меблі для сидіння	5 076,2	46,35	4 098,0	13,13	3 450,3	12,31	2 472,6	9,37	-15,8
Офісні меблі	1 363,5	12,45	1 709,70	5,48	1 249,8	4,46	1 003,13	3,82	-26,9
Кухні	839,2	7,66	1 477,2	4,73	1 267,5	4,52	1 209,26	4,58	-14,2
Матраци	2 074,4	18,94	2 270,00	7,27	1 782,1	6,36	1 689,23	6,40	-21,5
Корпусні меблі	1 599,7	14,60	21 657,50	69,39	20 275,2	72,35	20 007,26	75,83	-6,4
Всього	10 953,1	100,00	31 212,5	100,00	28 024,9	100,00	26 381,48	100,00	-10,2

Рис. 1. Стільниці з антибактеріальним покриттям від “Swiss Krono”

Щодо експорту, то Україна займає лише 38 рядок серед світових експортерів меблів (рис. 2) [5]. Щоб увійти у десятку найкращих меблевих виробників, вітчизняним виробникам потрібне семиразове зростання меблевого експорту.

Найбільшою проблемою експорту українських меблів є низький рівень міжнародної сертифікації вітчизняної продукції. Міжнародну сертифікацію запроваджують здебільшого великі підприємства, які мають експортні угоди.

Щодо розвитку внутрішнього ринку, то тут треба враховувати традиції споживання. Українська традиція обумовлена низькою купівельною спроможністю і довгостроковим споживанням меблевої продукції. Більшість населення вважає, що шафа, кухня, диван – це на все життя. У Європі продавці меблів дотримуються думки про те, що покупець має через 3–5 років прийти за новою шафою.

Різницю у купівельній спроможності можемо дослідити, проаналізувавши витрати на таких внутрішніх ринках меблів на 1 людину:

- польський внутрішній ринок домашніх меблів має \$167 на людину;
- німецький – \$256;
- український – \$15 [4].

Виникає питання про те, якими шляхами можна виводити на зовнішній ринок торгівлі меблями. У час інноваційних технологій та технологічного прогресу безглуздо не користуватися онлайн-ресурсами продажу товарів.

Наприклад, німецька компанія “Oscar” продає українські меблі через аукціон “e-bay” зі швидкістю 40 фур на місяць. Середня вартість такого вантажу становить \$25 тис., і ці обсяги стрімко ростуть, до того ж у всіх напрямках [4].

Кожного року Українська Асоціація Меблевиків готує та проводить велику меблеву виставку у м. Києві “Kiff”, яка більше розрахована не на кінцевого споживача, а на B2B («бізнес для бізнесу»). Виставку проводили для залучення інвесторів до України та заохочення нових клієнтів для експорту. У 2021 році внаслідок весняної виставки запрацювала зона вільної торгівлі України з Ізраїлем. Отже, якщо порівнювати відносини з іншими країнами, то тепер не потрібно платити 12% ввізного мита на меблі. Ізраїль – це країна маленька, але ринки споживання там постійно потребують поповнення, хоча численність населення

учетверо нижче за українську, а ВВП майже втричі вище [4].

Під час пандемії українці все більше почали робити онлайн-замовлення. Неможливо заперечувати важливість онлайн-продажів, які стають все більш глобальними. Вони стають дедалі вагомішими і за темпами розвитку випереджають інші формати продажу, тому більшість великих меблевих підприємств має на офіційних сайтах онлайн-платформи для продажів. На них можна як придбати товар, так і оформити замовлення на виготовлення меблів за власними розмірами. Наприклад, харківська меблева компанія “ABRIS” на своєму офіційному сайті [6] має великий асортимент товарів для придбання та зручні умови для замовлення товару.

Деякі виробники меблів продають свої вироби за допомогою сторінок у соціальних мережах. Більш активно вони почали вести свої сторінки, ознайомивши своїх потенційних покупців з усіма процесами виробництва.

Також стають усе більш популярними технології віртуальної реальності. Є спеціальні додатки, за допомогою яких можна побачити, як виглядатимуть меблі будинку у споживача, а саме на тлі стін, у поєднанні з іншими предметами інтер'єра. Таким чином, меблева компанія залучає клієнтів до взаємодії з товарами, формує їх активність та стимулює продажі. Виходить, що потенційний клієнт отримує детальну професійну консультацію вдома, без виходу до реального магазину.

Водночас у наше життя активно входять інноваційні технології, які перевертають наше уявлення про виготовлення меблів «з ніг на голову». Великі підприємства з виробництва меблів зараз активно розглядають деякі можливості покращення власних виробництв шляхом впровадження інноваційних технологій. Так, зараз набирає популярності виготовлення меблів або складних елементів меблів за допомогою 3D-принтеру.

Робочий процес, звичайно, відрізняється особливою складністю та ціною, тому габаритні меблі, які виготовлені зі застосуванням 3D-принтеру, коштують значно більше, ніж їх аналоги з ЛДСП. Однак є проекти, які неможливо виробити зі звичайного матеріалу, й тоді долучаються до технологій 3D-друку.

Наприклад, коли йдеться про виготовлення ексклюзивного стільця, але при цьому він повинен бути міцним, з якісного матеріалу, тривалим в експлуатації, то необхідно звернутися до таких моделей меблів, які можуть бути виготовлені за допомогою 3D-принтеру

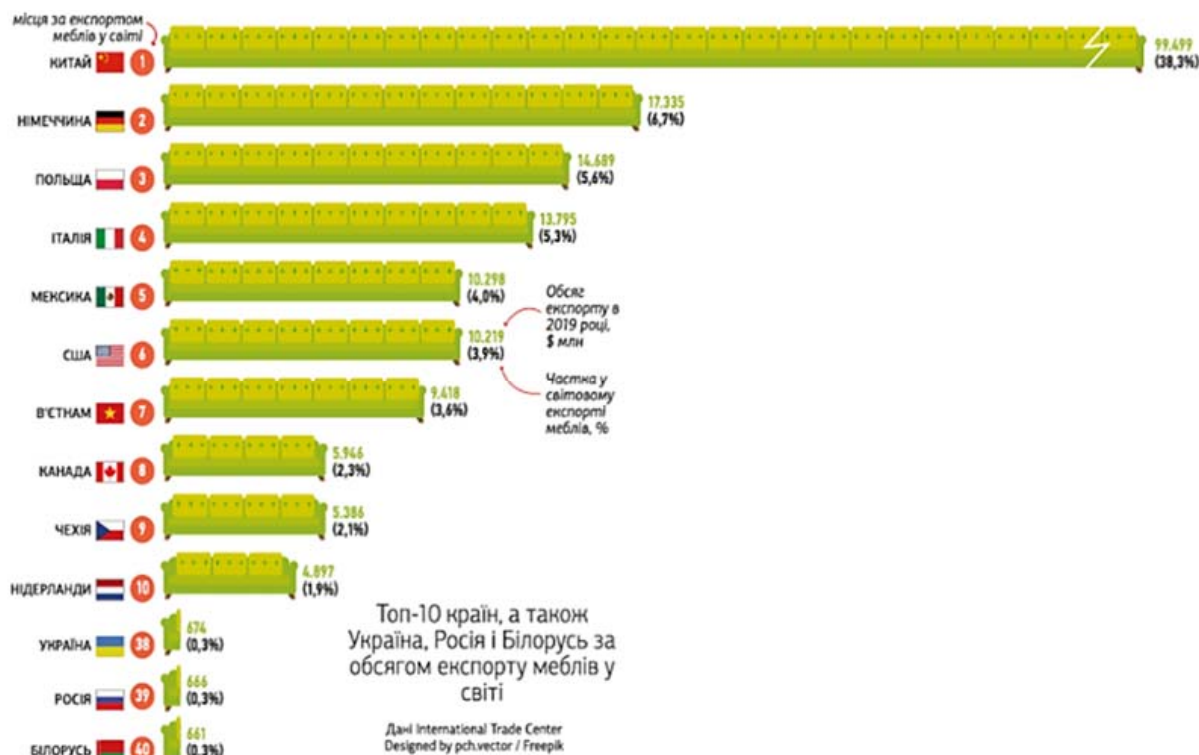

Рис. 2. Топ світових експортерів меблів на 2019 р. [5]

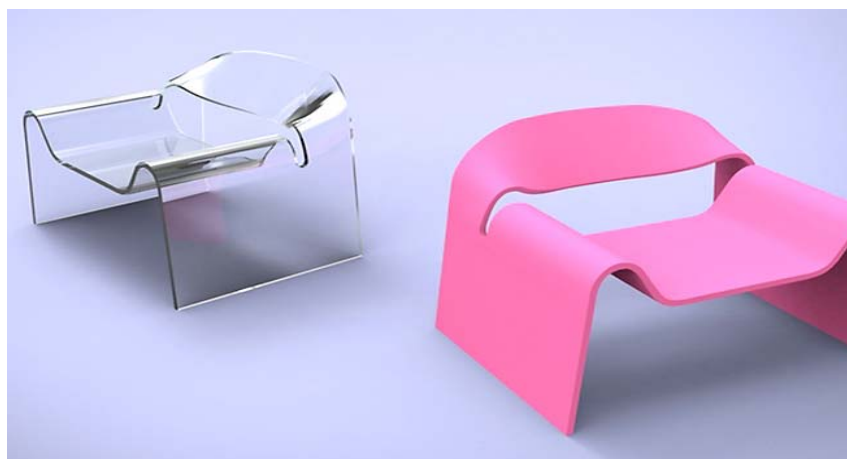

Рис. 3. Крісло GHOST (проект меблевої марки “FIAM”)

та мають незвичайні форми. В Інтернеті є декілька проєктів такого типу, які дають змогу виготовити продукт на власному обладнанні.

На рис. 3 як приклад зображено проєкт меблевої марки “FIAM”, який можна масово виробляти на власному 3D-принтері [7].

Переваги виробництва інноваційних меблів за допомогою 3D-принтеру полягають у такому:

- зменшення кількості працівників та економії на витратах на їх заробітну плату, оскільки використовується обладнання, де необхідні 1–2 спеціалісти;
- ексклюзивність, неповторність, креативність готового виробу;
- короткий строк виробництва виробу;
- використання сучасних матеріалів;

- можливість використовувати вторинну сировину;
- виготовлення складних деталей за допомогою однієї машини;
- тривалий строк експлуатації;
- широкий вибір асортименту чи кольорової гаммі готового виробу;
- можливість підійти під будь-яке виробництво (масове, одиничне).

Висновки. Незважаючи на всесвітню кризу через пандемію COVID-19, меблева індустрія в Україні не перестає розширятися та розвиватися.

1) Оскільки зараз більшість населення працює зі своїх домівок, то виникає гостра необхідність у тому, щоб робити своє житло більш функціональним та практичним. У зв'язку з цим зростає попит на меблі

для домашнього офісу, тому українським виробникам варто звернути увагу на цей фактор під час виробництва меблів не тільки для внутрішнього ринку збуту, але й для зовнішнього.

2) Зростає популярність до всього, де є напис «антибактеріальне», «стерильне», «екологічне». Населення все більше піклується про себе та своє оточення. На цьому факторі можна вигадувати все більше й більше інноваційних технологій з оброблення сировини та меблів.

3) Слід починати привчати населення до того, що у меблів є короткий строк користування, швидко змінюється стиль та дизайн меблів. Безумовно, цей фактор безпосередньо пов'язаний із фінансовим станом споживачів, але якщо не відбудуться позитивні зміни в економіці країни, то не буде зростання попиту у меблевій галузі.

4) Зараз ми живемо у світі, де кожна людина цінує свій час та прагне його зекономити. Треба більшу увагу приділяти сервісам онлайн-замовлень, будувати красиву картинку власного бренду, звертаючи на нього увагу потенційних споживачів.

5) Під час діджиталізації слід використовувати ці можливості та робити сучаснішими виставкові зали, шоуруми, офлайн-магазини.

6) За рахунок розвитку інноваційних технологій виникає можливість покращувати свої виробництва шляхом випуску конкурентоспроможної продукції. Вітчизняним виробникам меблів слід придивитися до цього та починати застосовувати інновації на власному виробництві меблів, а це приведе до залучення потенційних покупців та піднесення власного діла на новий рівень.

Список використаних джерел:

1. Огляд українського меблевого ринку. URL: <https://gc.ua/obzor-ukrainskogo-mebelnogo-rynka>.
2. Коронавірус все змінив. Які меблі купували українці у 2020 році. URL: <https://biz.nv.ua/experts/mebel-chto-pokupali-ukraincy-trendy-na-2021-novosti-ukrainy-50135427.html>,
3. Державна служба статистики України : офіційний сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
4. Українська Асоціація Меблевиків. URL: <https://uafm.com.ua>.
5. Як українські меблі підкорюють ринки Європи і не тільки. URL: <https://biz.nv.ua/ukr/markets/ukrajinski-mebli-viyshli-na-svitovi-rinki-yak-i-zavdyaki-chomu-novini-ukrajini-50141104.html>.
6. ABRIS : офіційний сайт. URL: <https://abris.ua>.
7. Як надрукувати меблі: 10 цікавих 3D-моделей у вільному доступі. URL: <https://design-mate.ru/read/an-experience/10-interest-of-3D-models-in-the-public-domain>.

References:

1. Overview of the Ukrainian furniture market. Available at: <https://gc.ua/obzor-ukrainskogo-mebelnogo-rynka>.
2. Coronavirus changed everything. What furniture did Ukrainians buy in 2020. Available at: <https://biz.nv.ua/experts/mebel-chto-pokupali-ukraincy-trendy-na-2021-novosti-ukrainy-50135427.html>.
3. State Statistics Service of Ukraine: official site. Available at: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
4. Ukrainian Association of Furniture Makers. Available at: <https://uafm.com.ua>.
5. How Ukrainian furniture conquers the markets of Europe and beyond. Available at: <https://biz.nv.ua/ukr/markets/ukrajinski-mebli-viyshli-na-svitovi-rinki-yak-i-zavdyaki-chomu-novini-ukraine-50141104.html>.
6. ABRIS: official site. Available at: <https://abris.ua>.
7. How to print furniture: 10 interesting 3D-models in free access. Available at: <https://design-mate.ru/read/an-experience/10-interest-of-3D-models-in-the-public-domain>.